

У П У Т С Т В О
ЗА ПРИПРЕМУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ РАЖАЊ ЗА 2025. ГОДИНУ СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА 2026. И
2027.ГОДИНУ

УВОД

У складу са чланом 31., чланом 36а и чланом 40 Закона о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, и 142/14,68/2015 и 103/2015, 99/2016,113/2017, 95/2018, 31/2019,72/2019, 149/2020,138/2022, 118/21 и 92/2023) у даљем тексту „Закон“, по добијању Упутства за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2025. годину и пројекције за 2026. и 2027. годину (у даљем тексту:Упутство), локални орган управе надлежан за финансије доставља директним, индиректним и осталим корисницима средстава буџета локалне власти упутство за припрему буџета локалне власти. Чланом 31. став 1. тачка 1, подтачка 10. до 5. јула – министар финансија доставља упутство за припрему одлуке о буџету локалној власти.

Упутство Министарства финансија за израду буџета локалних власти објављено је на сајту Министарства финансија 05.07.2024. године.

Процес планирања буџета Општине Ражањ започиње на основу Упутства, остварених прихода у првих 6 месеци 2024. године, процене остварења прихода до краја 2024. године и очекиваних прихода у 2025. години, реализацији програма и програмских активности, вредности индикатора за постављене циљеве и остварење циљева програма, програмских активности и пројекта, стопи реализације одобрених средстава по појединим апропријацијама.

Упутство које вам достављамо садржи основне економске претпоставке, смернице и параметре на основу којих су корисници у обавези да израде предлог финансијског плана за 2025. годину са пројекцијом за 2026. и 2027. годину.

На основу члана 41. Закона, директни корисници средстава буџета општине Ражањ израђују предлоге својих финансијских планова и достављају га локалном органу управе надлежном за финансије. Индиректни корисници средстава буџета локалне власти обавезни су да припреме предлог финансијског плана на основу смерница које се односе на буџет локалне власти

Локални орган управе надлежан за финансије може да тражи непосредно од индиректних корисника буџетских средстава податке о финансирању корисника, који су неопходни за припрему предлога буџета локалне власти.

Поштујући критеријуме и параметре за израду предлога финансијских планова из наведеног упутства директни и индиректни корисници би поштујући буџетски календар требало да током августа израде предлоге својих финансијских планова за 2025. годину са пројекцијама за 2026. и 2027. годину, који садрже извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће године, и **доставе га служби буџета општине Ражањ најкасније до 15. Септембра 2024. године.**

Предлог финансијског плана,сагласно члану 37. Закона, обухвата:

- 1) приходе и примања, расходе и издатке за трогодишњи период, који морају бити јединствено идентификовани елементима буџетске класификације, организационом шифром, програмом, програмском активношћу/пројектом, економском класификацијом, извором финансирања и функционалном класификацијом
- 2) **детално писано образложење** расхода и издатака, као и извора финансирања
- 3) родну анализу расхода и издатака
- 4) програмске информације
- 5) преглед примања за трогодишњи период на основу закључених споразума о зајмовима, као и оних чије је закључивање извесно у наредној фискалној години
- 6) дефинисане циљеве, индикаторе, вредности индикатора по годинама и изворе верификације

Предлог финансијског плана мора да садржи и следеће:

- Преглед броја запослених и средства за плате за све оне кориснике који финансирају плате по било ком основу из буџета општине (*обрасци се налазе на сајту Министарства финансија: „табеле“*)

- Преглед капиталних пројеката за оне кориснике који планирају издатке на класи 5 који ће у целости или делимично бити финансирани из буџета општине.

Као прилог предлога финансијског плана, корисници буџетских средстава достављају извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће године од 01.01-30.06.2024.године

Финансијски планови буџетских корисника, сагласно одредбама члана 112. Закона о буџетском систему, морају да буду исказани према програмској класификацији сагласно Униформним програмима и програмским активностима јединица локалне самоуправе који су објављени на сајту Министарства финансија у делу Локална власт.

1. ПРОЈЕКЦИЈА ОСНОВНИХ ЕКОНОМСКИХ ПРЕТПОСТАВКИ И СМЕРНИЦА ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА БУЏЕТА ЗА 2025. ГОДИНУ И ДВЕ НАРЕДНЕ ГОДИНЕ

Пројекција основних макроекономских показатеља за 2025. г. објављена је на званичном сајту Министарства финансија и у наставку дајемо извод најбитнијих елемената који су основ за планирање на локалном нивоу.

Економска активност је у 2023.години наставила да расте по стопи од 2,5%, што је у потпуности у складу са иницијалном пројекцијом Министарства финансија. Убрзању привреде у другој половини 2023.године, највише су допринеле услужне делатности и индустријска производња, уз наставак стабилног раста грађевинарства и пољопривреде. Инфлација је од априла претходне године на силазној путањи и већ се у октобру 2023.године вратила на једноцифрен ниво.

Макроекономска кретања почетком 2024.године генерално су повољнија од очекиваних. Министарство финансија очекује раст БДП у 2024.години од 3,8% што је ревизија на више за 0,3 п.п. у односу на претходну пројекцију, док се у 2025.години очекује убрзање на 4,2%. Међугодишња инфлација је наставила да успорава и у априлу 2024.године је износила 5%. Наставак смањења инфлације се очекује и у наредном периоду.

Табела: Основне макроекономске претпоставке за 2025

	Процена		Пројекција	
	2024	2025		
БДП, млрд РСД	8.946,2	9.628,9		
Стопа номиналног раста БДП, %	9,8	7,6		
Стопе Реалног раста БДП, %	3,8	4,2		
Потрошачке цене, годишњи просек, %	4,9	3,5		

Извор: Фискална стратегија за 2025.годину са пројекцијама за 2026. и 2027.годину

2. ОПИС ПЛАНИРАНЕ ПОЛИТИКЕ ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Пројектована макроекономска политика утврђена Пројекцијом основних макроекономских показатеља за 2025. г. која је објављена на сајту Министарства финансија представља полазну основу у планирању буџета Општине Ражањ за 2025. г. и израду финансијских планова корисника средстава буџета за 2025.годину, са пројекцијама за 2026. г. и 2027. г. као и Упутство за припрему Одлуке о буџету локалне власти за 2025. годину са пројекцијама за 2026. и 2027.годину.

У складу са Законима и усвојеним стратешким плановима, (просторног плана и плана детаљне регулације Ражња, урбанистички пројекти и уређење индустријске зоне „Север“), усвојеним Планом развоја до 2027. године, Средњорочним планом општине Ражањ за период 2024-2027. године, Плана управљања отпадом (2020-2030), Стратегије развоја социјалне заштите 2019-2028, приоритети дугорочног развоја Општине биће усредсређени на стварању инфраструктурних услова и то:

- решавање проблема водоснабдевања становништва,
- систем за пречишћавање комуналних и отпадних вода.

- Унапређење система управљања отпадом
- Активности на изградњи комуналне инфраструктуре у седишту општине, а посебно индустријске зоне и приоритетним сеоским насељима са акцентом на канализациону мрежу-северни део општине
- модернизација и реконструкција локалне путне мреже ради подизања квалитета путева и боље комуникације између сеоских насеља, са седиштем Општине и са суседним општинама,
- развој јавних служби усмериће се ка унапређењу услова рада у образовању, здравству, социјалној и дечијој заштити, култури, физичкој култури и јавном информисању.
- вођење економске и развојне политике и унапређење пољопривреде и руралног развоја, унапређење и заштита животне средине, развој туризма

Општина Ражањ ће обављати поверене и пренесене послове из области:

- државне управе,
- социјалне заштите,
- здравствене заштите,
- предшколског, основног и средњег образовања,
- екологије и очувања животне средине,
- рада инспекцијских служби и др.

Локални јавни приходи имаће приоритет у процесу организације управе у циљу стварања услова за ефикасно администраирање свих пореских облика како би се равномерно распоредио терет пореских оптерећења на све грађане општине Ражањ. У погледу висине пореских оптерећења задржаће се ниво истих уз евентуалне корекције у складу са кретањима на нивоу региона.

Један од приоритета биће рационализација пословања на свим нивоима као и доследно поштовање Закона о буџетском систему, Закона о јавним набавкама и трезорског начина пословања. Такође веома значајно је рад на изради пројеката са којима је могуће аплицирати код одређених финансијских фондова за њихову реализацију а који су у функцији развоја комуналне инфраструктуре и развоја заједнице уопште. Посебну пажњу треба обратити на повећање нивоа квалитета општих јавних услуга према грађанима код свих јавних институција чији је оснивач општина.

И даље ће функционисати револвинг фонд са циљем бескалатног кредитирања пољопривредних газдинстава. Буџетом ће се предвидети средства субвенције у циљу унапређења и развој пољопривредне производње, кроз субвенционисање набавке репроматеријала, опреме и осигурања усева.

У наредном периоду настојаће се да се одржи ниво инвестирања у одржавање јавне комуналне инфраструктуре- водоснабдевања, отпадних вода и прикупљања комуналног отпада, као и да се омогући повољна клима за инвестирање у Ражању, како би се подигао ниво привредне активности и повећао стандард и запосленост грађана. У социјалном делу локалне политике планира се одрживост успостављених института у складу са расположивим могућностима буџета.

3. ПРОЦЕНЕ ПРИХОДА И ПРИМАЊА И РАСХОДА И ИЗДАТАКА БУЏЕТА ЛОКАЛНИЕ ВЛАСТИ

Припрема буџета за 2025. годину са пројекцијом за 2026. и 2027. годину везује се за системске Законе :

- Закон о локалној самоуправи,
- Закон о финансирању локалне самоуправе,
- Закон о буџетском систему,
- Закон о пореском поступку и пореској администрацији,
- Закон о враћању одузете имовине и обештећењу,
- Закон о пољопривредном земљишту
- Упутства Министарства финансија за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2025. годину са пројекцијама за 2026. и 2027. годину- 04.07.2024. године (налази се на сајту Министарства финансија у делу „локална власт“)

Приходи се планирају на основу остварења за два квартала у 2024. години и њихове процене до краја године. Номинални раст БДП (пројектован номинални раст у 2025.години је 7,6%).

Ненаменски трансфери јединице локалне самоуправе планирају у истом износу који је био опредељен Законом о буџету Р.Србије за 2024.годину.

У наредном периоду треба очекивати појачану контролу обрачунавања и плаћања јавних прихода од стране Локалне пореске управе, пореске инспекције и сузбијање сиве економије.

Треба очекивати знатнији раст степена наплате јавних прихода, нарочито код пореза на имовину, комуналних такси и накнада чије утврђивање, наплату и контролу врши Локална пореска администрација.

Очекује се повећања броја запослених, повећање минималне цене рада, повећање плата те са тим и повећање прихода по основу пореза на зараде.

По основу уговора о купопродаји земљишта, где купац плаћа обавезу у ратама, очекују се примања по том основу у 2025. Години (основ је закључен уговор

У наредном планском периоду, а применом Закона о финансирању локалне самоуправе, треба очекивати следеће остварење локалних прихода.

ПРИХОДИ БУЏЕТА

(у 000)

НАЗИВ	остварење	ПЛАН		
	2024*	2025	2026	2027
ПОРЕСКИ ПРИХОДИ	138.000	155.000	160.000	164.000
НЕПОРЕСКИ ПРИХОДИ	10.000	14.000	15.000	16.000
ТРАНСФЕРИ	208.000	193.000	198.000	200.000
ДОНАЦИЈЕ	0			
Примања од продаје непокретности	1.570			
ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА	500	150	150	150
УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	358.070*	362.150	373.150	380.150

*Процена

Процена прихода до краја 2024. године извршена је на основу остварених прихода у првом полугодишту текуће године (остварење у односу на план је 51,8%), уговорених наменских трансфера за реализацију одређених пројеката и остварених и планираних средстава донације (пројекат финансиран из средстава донације је реализован, према коначном обрачуну средства донације неће бити уплаћивана до краја године, уколико се не закључи нови уговор). До краја године очекује се да ће реализација прихода у 2024.години да буде 96,9%. Приходи у наредним годинама кориговаће се у складу са приливом средстава по основу уговорених наменских трансфера и донација који не могу да се предвиде у моменту пројектовања буџета за наредну годину. Просечна стопа раста прихода од 2025. до 2027. године је 2,4 %

Приходи у 2025. години у односу на процену остварења прихода за 2024. годину већи су за 1,13 %, јер су у 2024. години уврштена средства по основу уговорених наменских трансфера у износу од 23.089.000 динара. Уколико се у 2025. години уговоре пројекти и донације који тренутно нису предвиђени средства ће се билансирати у складу са Законом о буџетском систему. Уколико посматрамо првобитну Одлуку о буџету општине Ражањ за 2024. годину (пре ребаланса и доношења решења о билансирању по основу накнадно одобрених пројеката, за извор финансирања 01-приходи буџета) можемо да утврдимо да су планирани приходи за 2025. годину већи за 3,9 % (13.637.000 динара). Овакво кретање прихода у 2025. години условљено је пре свега повећањем прихода по основу пореза за зараде, пореза на добра и услуге, прихода по основу комуналне таксе за истицање назива фирме и непореских прихода.

При планирању прихода по другим основама узети у обзир све приходе које буџетски корисници могу остварити поред средстава из буџета општине Ражањ и исте треба планирати по категоријама групама и синтетици расхода и издатака. Уколико буџетски корисник, у складу са посебним законима,

остварује сопствене приходе, тај корисник извршава расходе и издатке првенствено из тог и других извора, па тек онда из извора 01-Приходи из буџета (члан 52. ЗОБС-а). Сви јавни приходи којима се финансирају надлежности локалне власти треба да буду уплаћени на рачуне прописане за уплату јавних прихода, а не на подрачуна корисника буџетских средстава.

Кретање расхода локалне самоуправе биће у правцу лимитирања издатака за текуће трошење (плата, материјални трошкови и субвенције). Обзиром да се приходи у 2025. години незнатно повећани у односу на првобитну одлуку о буџету за 2024. годину (3,9%) , корисници буџетских средстава треба своје расходе да планирају са незнатним повећањем у односу на извршење, а не у односу на планске величине, обезбеђујући несметано функционисање својих организација, превасходно покриће сталних трошкова, финансирање преузетих обавеза и најнеопходнијих материјалних трошкова. Повећани расходи треба да се додатно образложе те да постоји оправданост за такве трошкове уз корекцију других расхода на ниже.

Корисници средстава буџета општине Ражањ који су у претходним годинама имали ниску стопу реализације по основу одобрених апропријација требали би да преиспитају потребе и реално прикажу потребе у својим финансијским плановима, тј. израду финансијских планова треба да базирају на стварним трошковима уз незнатно повећање за 2025. годину, а не на основу планских величина из 2024. године. Према завршном рачуну за 2023. годину, средства трансфера према осталим корисницима буџета општине Ражањ, реализована су 81,9 % у односу на план.

Апропријације прихода и примања, расхода и издатака из извора финансирања 07 и 09- примања од продаје нефинансијске имовине, могу се планирати у складу са реално очекиваним приливом средстава по тим основама.

Сви јавни приходи и примања којима се финансирају надлежности локалне власти треба да буду уплаћени на рачуне прописане за уплату јавних прихода, а не на подрачуна корисника.

РАСХОДИ БУЏЕТА

Извор 01

(000)

НАЗИВ	остварење	ПЛАН		
	2024*.	2025.	2026.	2027.
РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	94.000	97.000	102.500	106.600
КОРИШЋЕЊЕ РОБА И УСЛУГА	115.000	124.000	126.000	127.000
СУБВЕНЦИЈЕ	4.700	5.150	5.150	5.200
ТРАНСФЕРИ	70.000	83.000	85.500	86.350
КАПИТАЛНА УЛАГАЊА	17.500	14.000	14.500	14.500
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	14.900	16.000	16.500	17.000
СРЕДСТВА РЕЗЕРВЕ	5.000	5.000	5.000	5.000
ОСТАЛИ РАСХОДИ	11.000	18.000	18.000	18.500
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	332.100	362.150	373.150	380.150

*Процена

4. ОБИМ СРЕДСТАВА КОЈИ МОЖЕ ДА САДРЖИ ПРЕДЛОГ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ДИРЕКТНИХ И ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ ЗА БУЏЕТСКУ 2025. Г. СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА ДВЕ НАРЕДНЕ ФИСКАЛНЕ ГОДИНЕ

Приликом израде својих финансијских планова, корисници буџетски средстава треба да се руководе овим, и Упутством Министарства финансија за припрему одлуке о буџету локалних власти за 2025. годину и пројекцију за 2026. и 2027.годину. Оквир за његову израду подразумева разматрање информација које су индиректном кориснику већ расположиве, а то су:

- Финансијски план за 2024. годину
- Очекивани ниво реализације одобрених апропријација у текућој години, као основа код одређивања средстава за наредну годину

- Обавезе које се преузимају у наредној години
- План очекиваних пословних активности и динамика њиховог извршавања

Нацрт финансијског плана треба да се заснива на објективним могућностима прилива и одлива средстава и на реалним пројекцијама њихових евентуалних промена.

Укупни расходи код директних, индиректних и осталих буџетских корисника који се финансирају из извора 01-Приходи буџета, с обзиром на очекивану реализацију примања и прихода у 2025.години, не би требали да премаше повећање од 3,9 % у односу на планиране расходе за поједине буџетске кориснике из 2024. године, одређених првобитном Одлуком о буџету општине Ражањ за 2024. годину, усвојену на седници СО Ражањ 22.02.2024.године, преостали део средстава планира се за капитална улагања према плановима развоја, средњорочном плану, стратешким документима, очекиваних донација, па и очекиваних вишкова-нераспоређених средстава из ранијих година.

Сви расходи морају да буду детаљно образложени (сврха и оправданост набавке, количине), да буду реални и усаглашени са могућностима буџета.

Предлози финансијских планова, код којих су исказана већа повећања појединих апропријација, без доказа о сврсисходности и оправданости трошкова, Одељење за привреду и финансије вршиће корекцијом на ниже према очекиваној реализацији појединих програмских активности у 2024.години.

Маса за плате

Приликом обрачуна и исплате плата запослених код корисника буџета локалне власти примењују се основице према закључцима Владе Р.Србије, до почетка примене одредаба Закона о систему плата запослених у јавном сектору.

Средства за плате задржана су на нивоу средстава планираних Законом о буџету Републике Србије за 2024.годину, а евентуална корекција износа планираних средстава за плате извршиће се у току буџетске процедуре на основу ревидиране Фисклане стратегије, измене и допуна Закона о буџету Републике Србије за 2025.годину, процене потребних средстава за расходе за запослене за 2025.годину.

Средства која су била планирана за новозапошљавање у 2025.години не могу се користити за повећање плата запослених који већ раде.

Средства за плате планирају се на бази броја запослених који раде, а не систематизованог броја радних места.

Не треба планирати обрачун и исплату поклона у новцу, божихних, годишњих и других врста награда, бонуса и примања запослених ради побољшања материјалног положаја и побољшања услова рада предвиђених посебним и појединачним колективним уговорима, за директне и индиректне кориснике буџетских средстава локалне власти, као и друга примања из члана 120. став 1.тачка 4. Закона о раду, осим јубиларних награда за запослене који су то право стекли у 2025.години и новчаних честитки за децу запослених.

Остале економске класификације у оквиру групе 41-Расходи за запослене, планирати крајње рестриктивно за измирење трошкова који представљају законску обавезу послодавца према раднику.

У складу са Упутством Министарства финансија за израду буџета локалне власти, потребно је да се припреме табеле везане за групу конта 41-Расходи за запослене, које се могу преузети на сајту Министарства финансија-документи- локална власт-упутство за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2025.годину и пројекција за 2026. и 2027. годину.(<https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/uputstvo-za-pripremu-budzeta-lokalne-vlasti-za-2025-godinu-i-projekcija-za-2026-i-2027-godinu>)

Потребно је да приликом достављања предлога финансијског плана буџетски корисници чије се зараде финансирају из буџета локалне власти доставе податке о броју запослених на неодређено и одређено време.

Група конта 42 - Коришћење услуга и роба

У оквиру групе конта која се односе на куповину роба и услуга, потребно је реално планирати средства за ове намене у 2025. години, а нарочито за извршавање расхода на име сталних трошкова (421).

Препорука је да буџетски корисници у буџетској процедури преиспитају и потребу смањења других накнада за рад, које нису обухваћене Законом (уговори о делу, привремено повремени послови и др).

Средства планирана у оквиру ове групе конта мора да садрже и износе средстава за које је локални орган управе надлежан за финансије дао сагласност у складу са Уредбом о критеријумима за утврђивање природе расхода и условима и начину прибављања сагласности за закључивање одређених уговора који, због природе расхода, захтевају плаћање у више година.

Група конта 45 - Субвенције

У оквиру субвенција и буџетских кредита неопходно је преиспитати све програме по основу којих се додељују субвенције.

Приликом планирања средстава за субвенције и њихових намена посебно треба имати у виду све прописе који се тичу државне помоћи.

Група конта 48 - Остали расходи

Остале расходе, такође треба планирати у складу са рестриктивном политиком која се спроводи у циљу одрживог нивоа дефицита. Приликом планирања наведених расхода, треба имати у виду да се услед недовољног износа средстава на економској класификацији 483 – Новчане казне и пенали по решењу судова, иста повећава смањењем осталих економских класификација, на којима је, због наведеног, неопходно прилагодити преузимање обавеза, како би се на тај начин спречило стварање доцњи.

Класа 5 - Издаци за нефинансијску имовину

Набавке административне, канцеларијске опреме, аутомобила и осталих основних средстава за редован рад потребно је планирати уз максималне уштеде, тако да се само врше набавке средстава неопходних за рад.

Важно је да корисници не исказују као капиталне издатке текуће поправке и одржавање зграда, објеката и опреме, већ да расходе за те намене (за молерске, зидарске радове, поправке електронске и електричне опреме итд.) планирају на апропријацији економске класификације 425 - Текуће поправке и одржавање, а само ако се ради о капиталном инвестиционом одржавању и средства за капиталне пројекте треба планирати на контима групе 51, 52 и 54.

Приликом планирања издатака за капиталне пројекта неопходно је имати у виду следеће:

- У нацрт финансијског плана преузимају се само обавезе које се односе на капиталне пројекта, за које је претходно добијена сагласност, и то у износу планираних издатака који се односе на годину, односно период за који се финансијски план саставља
- За капиталне пројекте за које нису преузете вишегодишње обавезе корисници буџетских средстава треба да анализирају материјалну и финансијску оправданост њихове реализације

Потребно је приказати не само оне капиталне пројекте који ће бити започети и реализовани у 2025. години, већи оне који су започети у претходним годинама а чија је реализација у току и при томе навести све релевантне податке везане за те пројекте (годину почетка финансирања, завршетка финансирања, укупно вредност пројекта, изворе финансирања и др.)

Приликом планирања капиталних пројеката, руководити се усвојеним Средњорочним планом општине Ражањ за 2024-2027. године, којим су дефинисани приоритети, рокови, извори финансирања и други детаљи везани за капиталне пројекте.

5. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ СРЕДЊОРОЧНИХ ПЛАНОВА ДИРЕКТНИХ И ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Параметри за утврђивање прихода у две наредне фискалне године користиће се и за планирање приходне и расходне стране у финансијским плановима корисника буџета.

У нацрту финансијског плана, у складу са чланом 54. Закона о буџетском систему, прво треба да се предвиде расходи и издаци по основу преузетих обавеза, као обавеза за које су већ одобрене апропријације, а које су неизвршене током претходног планског периода. Ради се о обавезама које имају статус преузетих обавеза у финансијском плану. У наративном делу предлога финансијских планова буџетских корисника образложити сваку врсту расхода и издатка, навести да ли су у питању преузете обавезе, рокове и динамику измирења, изворе финансирања и друге битне детаље за сваки трошак.

6. ПОСТУПАК И ДИНАМИКА ПРИПРЕМЕ БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ И ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА ДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

На основу упутства за припрему нацрта буџета и средњорочних планова (Упутство одељења за привреду и финансије и Упутство Министарства финансије), Планова развоја, Средњорочног плана општине Ражањ, Плана управљања отпадом, Стратегија социјалне заштите и других стратешких докумената, корисници буџетских средстава израђују предлог средњорочног и годишњег финансијског плана.

Предлог финансијског плана обухвата:

- 1) приходе и примања, расходе и издатке за трогодишњи период, који морају бити јединствено идентификовани елементима буџетске класификације, организационом шифром, програмом, програмском активношћу/пројектом, економском класификацијом, извором финансирања и функционалном класификацијом
- 2) **детално писано образложење** расхода и издатака, као и извора финансирања.
- 3) преглед броја запослених (на одређено и неодређено време-приказати посебно) и средства за плате за све оне кориснике који финансирају плате по било ком основу из буџета општине.
- 4) Преглед капиталних пројеката за оне кориснике који планирају издатке на класи 5 који ће у целости или делимично бити финансиран из буџета општине.
- 5) родну анализу расхода и издатака
- 6) Финансијски планови морају да садрже и податке о циљевима који требају да се постигну кроз реализацију пројектне активности (пројекта) који се финансирају средствима буџета општине Ражањ, индикаторе за дефинисане циљеве као и вредности тих индикатора по годинама, као и извор верификације на основу кога се утврђује вредност индикатора.
- 7) извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће фискалне године

Делови предлога финансијског плана састоје се из писаног објашњења (образложења), које обухвата и образложење, средњорочну квантификацију и процену ефеката нових политика и инвестиционих приоритета, на основу Упутства за припрему буџета и средњорочних планова корисника средстава буџета општине и финансијског захтева (члан 37 Закона о буџетском систему се сходно примењује и на јединице локалне самоуправе и њене кориснике у складу са чланом 41).

У том смислу постоји обавеза и корисника буџета да припреме и предлоге финансијских планова (као саставног дела програма пословања/рада) по програмском моделу. Упућујемо кориснике буџета Општине Ражањ да се на интернет страници Министарства финансија налази Упутство за израду програмског буџета које је потребно користити за припрему предлога финансијских планова за 2025. г. и две наредне године. Нарочито је потребно обратити пажњу на шифарник програма, програмских активности и пројеката који су дати у на сајту Министарства финансија (Униформни програми и програмске активности ЈЛС).

СПИРИ-Укључивање јединица локалне власти у Систем за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање (СПИРИ), подразумева измене и одређена прилагођавања у методологији рада јединица локалне власти, њихових корисника и интерним системима, између осталог, у систему СПИРИ имплементиран је шифарник везе економске класификације и извора

финансирања (у прилогу упутства: шифарник). Детаљније упутство о систему СПИРИ дато је у Упутству Министарства финансија за припрему Одлуке о буџету локалне власти за 2025.годину са пројекцијама за 2026. и 2027.годину

Списак стратешких докумената, План развоја општине Ражањ 2020-2027, Средњорочни план општине Ражањ 2024-2027.г, План управљања отпадом, Стратегија социјалне заштите и др. документа, можете наћи на интернет страници Општине Ражањ које је потребно користити приликом израде програмског дела финансијских планова у сврху дефинисања циљева, активности и пројеката у области за коју сте основани.

Предлоге финансијских планова са пратећим садржајем, корисници буџетских средстава предају Одељењу за привреду и финансије Општине Ражањ, најкасније до 15.09.2024.г.

7. НАЧИН НА КОЈИ ЋЕ СЕ У ОБРАЗЛОЖЕЊУ ИСКАЗАТИ РОДНА АНАЛИЗА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Родно одговорно буџетирање, односно увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности. Општина Ражањ посвећена је континуираном подизању квалитета управљања јавним финансијама које ефективно одговарају на потребе локалне заједнице. Родно одговорно буџетирање доприноси побољшању ефективности и транспарентности буџета и омогућава бољи увид у користи које жене и мушкарци имају од буџетских средстава.

Орган надлежан за буџет донео је 19.03.2024. године План за увођење родног буџетирања под бројем 400-31/24-02.

Планом поступног увођења родно одговорног буџетирања за кориснике буџетских средстава општине Ражањ за 2025. годину (у даљем тексту: План), поступно се уводи родно одговорно буџетирање код корисника буџетских средстава општине Ражањ, и то:

-Општинска управа, путем дефинисања родне компоненте, односно родних циљева и индикатора у оквиру Програма 5:Пољопривреда и рурални развој и програма 11: Социјална и дечија заштита и програма 15:Опште јавне услуге управе, Програма 14: Развој спорта и омладине

-Туристичка организација општине Ражањ-Програма 4: Развој туризма

-Предшколска установа „Лептирићи“ Ражањ-Програм 8: Предшколско васпитање/ ПА 2002-0002-Предшколско васпитање и образовање

Увођење родно одговорног буџетирања у поступку припреме и доношења буџета за 2025. годину, утврђује се према Плану приказаном следећом табелом:

Редни број	НАЗИВ БУЏЕТСКОГ КОРИСНИКА	НАЗИВ ПРОГРАМА ¹ (евентуално и програмских активности)
1.	Општинска управа општине Ражањ	Програм 5 – Пољопривреда и рурални развој (ПА 0101-0001-Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници)
		Програм 11 – Социјална и дечија заштита (ПА 0901-0016-Дневне услуге у заједници)
		Програм 11 – Социјална и дечија заштита (ПА 0901-0018-подршка реализацији програма Црвеног крста)
		Програм 15-Опште јавне услуге управе (ПА 0602-0001-функционисање ЛС)
		Програм 14-Развој спорта и омладине (ПА

¹ Број и назив програма, односно шифрирање је у складу са униформном програмском структуром буџета ЈЛС утврђеном за буџет 2024. године

		1301-0001-подршка локалним спортским организацијама)
2.	Туристичка организација Општине Ражањ	Програм 4-Развој туризма (ПА 1502-0001-управљање развојем туризма)
3.	Предшколска установа лептирићи Ражањ	Програм 8: Предшколско васпитање/ ПА 2002-0002-Предшколско васпитање и образовање

Овај план утврђује се као минималан у смислу обухвата буџетских корисника и програма код којег (*којих*) се уводи родна компонента и то тако што ће бити дефинисан најмање један родни циљ у оквиру сваког од Планом опредељених програма било на нивоу програма или програмске активности, уз настојање да се уродњавање примени на оба нивоа. Такође, уз сваки дефинисани родни циљ, обавезно је дефинисање најмање једног родног индикатора – показатеља за праћење постизања односног циља програма и/или програмске активности.

Наводимо следеће начине за уродњавање:

- Постављање посебног циља за жене посебног за мушкарце. То је случај када се средства усмеравају ка одређеној родној групи за коју анализе показују да је мање заступљена, у лошијем положају или се суочава са додатним баријерама у приступу (пример: Програм 11-Социјална и дечија заштита: циљ „Повећање доступности права и механизма социјалне заштите за жене у локалној заједници“)
- Истицање родне димензије проблема који се решава, нпр. Формулисање циља који би се односио на превенцију ширења малигну оболјења код жена.
- Диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце-У том случају индикатори треба да буду разложени по роду/полу (НПР. Циљ унапређење спорта, индикатор број лица која се баве спортом, посебно број мушкараца посебно број жена чланова удружења у области спорта)

Ради квалитетне припреме родног буџетирања препоручљиво је да се пође од стратешких докумената и других релевантних публикација.

Без обзира што су планом дефинисани програми код којих треба дефинисати родне циљеве и индикаторе, корисници буџетских средстава могу у оквиру програма, програмских активности или пројеката који су везани за њихово пословање дефинисати родно одговоран циљ и одговарајући показатељ/индикатор (један или више), обзиром да ће у наредном периоду родно одговорно буџетирање да буде обавеза по свим програмима.

8. НАЧИН НА КОЈИ ЋЕ СЕ ИСКАЗАТИ ПРОГРАМСКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Законом о буџетском систему је прописан да Програмски модел буџета у целини треба примењивати почев од припреме буџета за 2015. годину на свим нивоима власти. Програмски буџет представља ефикасан механизам за спровођење реформе управљања јавним финансијама.

Програмску структуру корисника буџета чине три програмске категорије: **програм**, **програмска активност** и **пројекат**, којима се групишу расходи и издаци. Те програмске категорије распоређене су у два хијерархијска нивоа. На вишем нивоу су програми, а на нижем су програмске активности и пројекти који им припадају.

Програмска активност је текућа делатност корисника буџета и није временски ограничена.

Пројекат је временски ограничен пословни подухват корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе остварењу програма. Може се односити на капитално улагање, унапређење процедуре у јавној администрацији, усавршавање државних службеника и сличне подухвате који доприносе квалитетнијем пружању јавних услуга.

Јединице локалне самоуправе своју програмску структуру утврђују на основу листе програма и програмских активности **униформних за све јединице локалне самоуправе**. Ту листу је утврдила Стална конференција градова и општина (СКГО) у **Анексу 5**. наведеног Упутства. У тој листи је за програме и програмске активности утврђена њихова шифра, назив, сектор коме припадају и сврха.

По програмској методологији за сваки програм, програмску активност и пројекат је потребно утврдити циљеве, индикаторе, којима се мери постизање тих циљева и циљане вредности индикатора за следеће три године. СКГО припрема и листу **униформних индикатора**. Униформност

програма, програмских активности и индикатора обезбеђује да јединице локалне самоуправе међусобно упореде трошкове и квалитет услуга пружених грађанима.

Опис програма, програмских активности и пројеката, као и њихових циљева и индикатора ће бити саставни део образложења Одлуке о буџету. **Стога неопходно је да сваки буџетски корисник испуни обрасце за своје програмске активности и пројекте.**

Број: 400- 174/24-04
У Ражњу, 16.07.2024.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ФИНАНСИЈЕ
Служба буџета